

PHÒNG, CHỐNG TỘI SẢN XUẤT, BUÔN BÁN HÀNG GIẢ Ở VIỆT NAM: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

**BÙI THỊ NHẬT LINH¹ - NGUYỄN TRẦN KHÁNH LINH¹
- ĐẶNG NGỌC TRÂM¹ - BÙI NGUYỄN LÊ THỊ¹**

¹Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh

Ho Chi Minh City University of Industry and Trade

*Email: Nhatlinhh286@gmail.com

Ngày nhận bài: 22/7/2026

Ngày sửa bài: 10/8/2026

Ngày duyệt đăng bài: 25/8/2026

Tóm tắt:

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế và phát triển thương mại điện tử, hoạt động sản xuất, buôn bán hàng giả tại Việt Nam có những diễn biến phức tạp, đặt ra yêu cầu nâng cao hiệu quả phòng, chống loại tội phạm này. Bài viết sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp, thống kê và đối chiếu số liệu để làm rõ các quy định pháp luật và thực trạng phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả ở Việt Nam giai đoạn 2020-2026. Kết quả nghiên cứu chỉ ra những kết quả đạt được và một số hạn chế, bất cập trong quá trình thực hiện các biện pháp phòng, chống. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả, góp phần bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng và doanh nghiệp.

Từ khóa: hàng giả, sản xuất, buôn bán hàng giả, phòng - chống tội phạm, thương mại điện tử, quản lý thị trường.

Preventing and combating the crime of manufacturing and trading counterfeit goods in Vietnam: Current situation and solutions

Abstract:

In the context of economic integration and the development of e-commerce, the manufacturing and trading of counterfeit goods in Vietnam have become increasingly complex, creating an urgent need to improve the effectiveness of efforts to prevent and combat this type of crime. This study employs analytical, synthesis, statistical, and comparative methods to clarify the relevant legal provisions and assess the current implementation of measures to prevent and combat the crime of manufacturing and trading counterfeit goods in Vietnam during the 2020 - 2026 period. The findings highlight the achievements attained as well as several limitations and shortcomings in the implementation of these measures. On this basis, the study proposes solutions to improve the legal framework and enhance the effectiveness of preventing and combating the manufacturing and trading of counterfeit goods, thereby contributing to the protection of consumers and legitimate businesses.

Keywords: counterfeit goods, manufacturing and trading counterfeit goods, crime prevention and control, e-commerce, market surveillance

1. Đặt vấn đề

Thực tiễn những năm gần đây cho thấy, tình trạng sản xuất, buôn bán hàng giả tại Việt Nam có xu hướng gia tăng cả về quy mô lẫn mức độ nguy hiểm. Các đối tượng luôn đổi mới phương thức, lợi dụng công nghệ hiện đại và nền tảng thương mại điện tử, mạng xã hội để sản xuất, quảng bá và phân phối hàng giả với độ tinh vi cao, phạm vi rộng và tính ẩn danh lớn. Cơ cấu mặt hàng giả ngày càng thâm nhập sâu vào các lĩnh vực liên quan trực tiếp đến sức khỏe con người như thực phẩm, dược phẩm, mỹ phẩm. Hành vi này không chỉ xâm phạm trật tự quản lý kinh tế, gây thiệt hại cho doanh nghiệp chân chính mà còn đe dọa quyền lợi, sức khỏe người tiêu dùng và làm giảm hiệu quả quản lý nhà nước đối với thị trường. Trước thực trạng đó, việc nghiên cứu các biện pháp phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả, đánh giá thực trạng thực hiện và đề xuất giải pháp hoàn thiện là yêu cầu cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng kết hợp các phương pháp sau:

(i) Phương pháp phân tích - tổng hợp, bình luận và diễn giải các quy định của pháp luật cùng tài liệu tham khảo liên quan đến tội sản xuất, buôn bán hàng giả nhằm làm rõ các biện pháp phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả ở Việt Nam hiện nay và thực tiễn áp dụng.

(ii) Phương pháp nghiên cứu thực tiễn thông qua việc thu thập, tổng hợp số liệu thống kê từ các nguồn như Tạp chí Tòa án nhân dân tối cao năm 2018-2022; báo cáo tổng kết công tác của Tổng cục Quản lý thị trường năm 2020-2024; Cục Quản lý và Phát triển thị trường trong nước năm 2025 và Ban Chỉ đạo 389 Bộ Công Thương 6 tháng đầu năm 2026.

(iii) Phương pháp thống kê và xử lý dữ liệu: phân loại số liệu theo lĩnh vực, đối chiếu biến động qua các năm, từ đó chỉ ra thực trạng thực hiện các biện pháp phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả ở Việt Nam hiện nay và đề xuất các giải pháp góp phần hoàn thiện.

3. Các biện pháp phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả ở Việt Nam hiện nay

Hệ thống biện pháp phòng, chống được triển khai trên 2 phương diện chính: biện pháp phòng ngừa xã hội (chung) và biện pháp nghiệp vụ (riêng).

Đối với biện pháp chung, chính sách phát triển kinh tế gắn với bảo đảm an sinh xã hội là biện pháp nền tảng, góp phần giảm chênh lệch thu nhập, thiếu việc làm và động cơ vụ lợi. Do đó, bảo đảm an sinh xã hội góp phần hạn chế tội phạm kinh tế. Ngân sách Nhà nước hiện cấp trợ cấp xã hội cho hơn 3,8 triệu đối tượng yếu thế với kinh phí khoảng 32.000 tỷ đồng/năm (Trần Vỹ, 2025). Mức chuẩn trợ cấp đã được nâng từ 360.000 đồng lên 500.000 đồng/tháng theo Nghị định số 76/2024/NĐ-CP (Nhật Dương, 2025). Các chính sách này giúp cải thiện thu nhập của nhóm dân cư thấp, giảm nhu cầu tiêu thụ hàng giả. Đồng thời, cải cách chính sách tiền lương cho cán bộ, công chức thực thi pháp luật, góp phần hạn chế hành vi thiếu trách nhiệm hoặc bao che tội phạm.

Phổ biến, giáo dục pháp luật là biện pháp trọng tâm nhằm nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật của công dân và các chủ thể kinh doanh. Tương tự, căn cứ Kế hoạch số 191/KH-QLTT ngày 17/9/2025, Đội Quản lý thị trường số 9 thuộc Chi cục Quản lý thị trường tỉnh Lào Cai đã tổ chức các hội nghị tuyên truyền pháp luật (Nguyễn Anh Tú, 2025) góp phần tăng cường phòng, chống tội phạm và nâng cao khả năng nhận diện vi phạm của người tiêu dùng.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin vào kiểm soát lưu thông hàng hóa góp phần nâng cao hiệu quả phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả. Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 100/QĐ-TTg ngày 19/01/2019 phê duyệt Đề án triển khai, áp dụng và quản lý hệ thống truy xuất nguồn gốc. Mô

hình dán tem NFC tích hợp công nghệ blockchain đã được áp dụng trong chống hàng giả mạo nhãn hiệu Sâm Ngọc Linh tại Kon Tum (Hà Nguyễn Mai Hoa, 2023). Cơ sở dữ liệu này không chỉ bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ mà còn cung cấp chứng cứ hỗ trợ điều tra vụ án hình sự.

Đối với biện pháp riêng, thẩm quyền chủ yếu thuộc về cơ quan tiến hành tố tụng và cơ quan được giao nhiệm vụ điều tra, trong đó lực lượng Cảnh sát điều tra tội phạm về tham nhũng, kinh tế, buôn lậu và Cảnh sát môi trường giữ vai trò chuyên trách. Công an các đơn vị, địa phương đã kết hợp biện pháp tố tụng và trình sát để phát hiện, thu thập chứng cứ và khởi tố nhiều đường dây sản xuất hàng giả là thuốc, lương thực, thực phẩm tại các địa bàn như Thanh Hóa, Phú Thọ, Hà Nội, Bắc Giang, Đắk Lắk (Cổng thông tin điện tử Học viện Cảnh sát nhân dân, 2025).

Tội phạm chuyển sang môi trường số đòi hỏi tăng cường năng lực điều tra viên, nhất là thu thập chứng cứ điện tử và phối hợp tương trợ tư pháp. Ví dụ như ngày 30/10/2025, Học viện Cảnh sát nhân dân đã tổ chức tọa đàm khoa học về kinh nghiệm phát hiện, điều tra tội phạm lợi dụng không gian mạng (Cổng thông tin điện tử Học viện Cảnh sát nhân dân, 2025).

Để nâng cao hiệu quả phát hiện tội phạm, pháp luật hiện hành mở rộng thẩm quyền cho các hiệp hội ngành nghề và tổ chức xã hội tham gia bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng. Các tổ chức này có quyền tư vấn, thu thập thông tin, đại diện khởi kiện vụ án dân sự vì lợi ích công cộng¹.

Cần xác định đúng mức độ vi phạm để áp dụng chế tài phù hợp, đồng thời phân biệt rõ trách nhiệm hình sự, hành chính và dân sự. Hành vi đủ dấu hiệu cấu thành tội phạm được khởi tố theo các Điều 192 đến 195 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017, 2024, 2025). Hành vi chưa đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự bị xử phạt hành chính theo Nghị định số 98/2020/NĐ-CP (sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 17/2022/NĐ-CP và Nghị định số 24/2025/NĐ-CP). Đồng thời, chế định bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng theo Bộ luật Dân sự, Luật Sở hữu trí tuệ và Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng cần được thực hiện nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của chủ sở hữu nhãn hiệu và người tiêu dùng.

4. Thực trạng thực hiện các biện pháp phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả ở Việt Nam hiện nay

Giai đoạn 2020 - 6 tháng đầu năm 2026, công tác kiểm tra, xử lý được duy trì thường xuyên. Năm 2020, Tổng cục Quản lý thị trường xử lý hơn 66.000 vụ, thu nộp ngân sách hơn 352 tỷ đồng, trị giá hàng hóa vi phạm trên 392 tỷ đồng, chuyển 157 vụ sang cơ quan điều tra (Thanh Giang và Minh Dũng, 2021). Năm 2021, số vụ xử lý 41.375 vụ, thu nộp ngân sách vẫn đạt gần 430 tỷ đồng (Quyên Lưu, 2022). Năm 2022, kiểm tra 70.902 vụ, xử lý 43.989 vụ, thu nộp trên 490 tỷ đồng, chuyển 127 vụ (Phan Hậu, 2023). Năm 2023, kiểm tra 71.910 vụ, xử lý 52.349 vụ, thu nộp gần 500 tỷ đồng, chuyển 170 vụ (Nhóm Phóng viên, 2023). Năm 2024, kiểm tra 68.280 vụ, xử lý 47.135 vụ, thu nộp trên 541 tỷ đồng (cao nhất giai đoạn), trị giá hàng hóa vi phạm khoảng 425 tỷ đồng, chuyển 178 vụ (Phan Trang, 2024). Năm 2025, kiểm tra hơn 27.500 vụ, xử lý 23.402 vụ, thu nộp gần 372 tỷ đồng (BT, 2025). 6 tháng đầu năm 2026, Ban Chỉ đạo 389 Bộ Công Thương kiểm tra gần 24.000 vụ, xử lý gần 20.000 vụ, thu nộp trên 330 tỷ đồng, chuyển 128 vụ (Đỗ Nga và Hoàng Nhưỡng, 2026).

Số vụ biến động nhưng giá trị hàng hóa vi phạm và số tiền thu nộp vẫn cao, cho thấy xử lý ngày càng tập trung vào các vụ việc lớn. Trong lĩnh vực thương mại điện tử, năm 2023 xử lý 764 vụ, phạt 12 tỷ đồng (Nhóm phóng viên, 2023). Năm 2024, số vụ tăng đột biến lên 3.124 vụ (tăng 266%), xử phạt 48 tỷ đồng (tăng 220%) (Phan Trang, 2024). Vào 6 tháng đầu năm 2026, Ban Chỉ đạo 389 Bộ Công Thương tiếp tục xử lý hơn 300 vụ trên môi trường mạng (Đỗ Nga và Hoàng Nhưỡng, 2026), cho thấy tội phạm hàng giả đang dịch chuyển mạnh sang môi trường số.

Công an tập trung đấu tranh với các đường dây lớn, nhất là trên môi trường mạng và xuyên quốc gia. Năm 2025, Công an phát hiện, xử lý gần 2.300 vụ, khởi tố hơn 1.800 vụ án với trên 3.200 bị can; riêng đợt cao điểm 15/5-14/8/2025 khởi tố 105 vụ án liên quan hàng giả (Bộ Công an, 2026). Công tác phối hợp giữa Công an, Quản lý thị trường, Hải quan và Biên phòng được tăng cường, hình thành cơ chế kiểm soát từ biên giới đến thị trường nội địa và không gian mạng. Phương châm “xử lý một vụ, cảnh tỉnh cả vùng, cả lĩnh vực” góp phần nâng cao nhận thức của người dân, doanh nghiệp (Bộ Công an, 2026). Kết quả cho thấy, cần tập trung triệt phá đường dây, ổ nhóm và kiểm soát không gian số, nơi tội phạm hàng giả có xu hướng gia tăng.

Mặc dù đạt nhiều kết quả tích cực, công tác phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả vẫn còn tồn tại một số hạn chế đáng kể.

Trước hết, nhiều đường dây sản xuất, buôn bán hàng giả hoạt động có tổ chức, liên kết chặt chẽ giữa các khâu sản xuất - vận chuyển - tiêu thụ. Ngày 23/4/2026, Công an TP. Hồ Chí Minh phát hiện đường dây sản xuất bột ngọt, hạt nêm và bột giặt giả quy mô lớn, thu giữ gần 750 kg hàng giả cùng nguyên liệu, bao bì và máy móc (VietnamPlus, 2025). Hàng giả còn lan rộng đến vùng sâu, vùng xa: tháng 6/2025, lực lượng Quản lý thị trường Quảng Ninh phát hiện 27/28 cơ sở kiểm tra tại các huyện miền núi, biên giới có vi phạm (Nguyễn Trang, 2025).

Tiếp theo, pháp luật hiện hành chưa có khái niệm thống nhất về “hàng giả”, trong khi nhiều dấu hiệu cấu thành tội phạm còn mang tính định tính. Việc phân định giữa xử lý hành chính theo Nghị định số 98/2020/NĐ-CP (sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 17/2022/NĐ-CP và Nghị định số 24/2025/NĐ-CP) với truy cứu trách nhiệm hình sự còn chưa rõ ràng. Tháng 8/2026, Công an tỉnh Đắk Lắk khởi tố chủ cửa hàng kinh doanh 1.820 sản phẩm giả nhãn hiệu, trị giá hơn 1,2 tỷ đồng; vụ án phải trưng cầu giám định để chứng minh bị can biết rõ hàng hóa là giả nhưng vẫn tiêu thụ (Hậu Thạch, 2026). Khó khăn này kéo dài thời gian điều tra và ảnh hưởng đến hiệu quả xử lý.

Ngoài ra, việc phân biệt giữa Tội sản xuất, buôn bán hàng giả² với Tội lừa đảo chiếm đoạt tài sản³ và Tội xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp⁴ còn nhiều vướng mắc do sự giao thoa về mục đích thu lợi bất chính và thủ đoạn gian dối. Tháng 5/2026, Công an TP. Hồ Chí Minh khởi tố Lưu Phát Thuận về Tội xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp sau khi phát hiện hàng nghìn đôi giày, dép và vớ giả mạo nhãn hiệu nổi tiếng, dù hàng hóa có dấu hiệu giả mạo nhãn hiệu (Hoài Trang và Nguyễn Anh, 2026). Sự thiếu thống nhất làm kéo dài thời gian điều tra và phát sinh yêu cầu giám định chuyên môn.

Đồng thời, Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017, 2024, 2025) không quy định “vật liệu xây dựng” là tình tiết định khung tăng nặng, đây là điểm chưa hợp lý (Nguyễn Văn Ch�t và Phạm Thanh Phương, 2023). Năm 2023 và 6 tháng đầu năm 2024, Cục Quản lý thị trường TP. Hồ Chí Minh xử lý 58 vụ liên quan vật liệu xây dựng, tạm giữ nhiều sản phẩm trị giá hơn 4,6 tỷ đồng, chuyển 2 vụ có dấu hiệu tội phạm (TH, 2024). Đe dọa an toàn công trình, tính mạng người dân và gây thiệt hại cho doanh nghiệp chân chính.

Thêm vào đó, việc xử lý trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân còn gặp khó khăn khi pháp nhân mới thành lập chưa có người đại diện hợp pháp hoặc người đại diện chỉ được xác định sau khi hành vi phạm tội đã diễn ra (Nguyễn Văn Ch�t và Phạm Thanh Phương, 2023). Điển hình là vụ án Trịnh Sướng (2017-2019): sản xuất hơn 192 triệu lít xăng giả, bán ra gần 189 triệu lít, thu lợi bất chính hơn 151 tỷ đồng (Hải Duyên, 2021). Vụ án cho thấy tính chất có tổ chức, lợi dụng doanh nghiệp để tiêu thụ và hợp thức hóa hàng giả.

Không chỉ vậy, cơ chế tài chính phục vụ giám định tư pháp đang tạo rào cản đối với hiệu quả điều tra,

xử lý. Chi phí kiểm nghiệm, giám định chuyên sâu đối với hàng giả phải tạm ứng từ ngân sách nhà nước⁵. Khi kết luận xác định tang vật là hàng giả, toàn bộ hàng hóa bị tịch thu và tiêu hủy, trong khi cơ quan nhà nước không có cơ chế phát mại để thu hồi khoản chi phí đã tạm ứng.

Bên cạnh đó, phối hợp giữa các lực lượng chức năng chưa đồng bộ, còn chồng chéo về chức năng, nhiệm vụ. Vụ án sản xuất gần 600 loại sữa bột giả bị Bộ Công an triệt phá năm 2025 cho thấy đường dây hoạt động hơn 4 năm, doanh thu gần 500 tỷ đồng nhưng không bị phát hiện kịp thời. Sau khi bị phát hiện, Bộ Công Thương và Bộ Y tế đưa ra quan điểm khác nhau về thẩm quyền quản lý (Dương Liễu, 2025). Sự phân tán thẩm quyền khiến hàng giả lưu thông lâu dài trước khi bị xử lý.

Hơn nữa, công tác xét xử gặp khó khăn trong xác định thời điểm hoàn thành tội sản xuất hàng giả. Chưa có sự thống nhất về ngưỡng giới hạn: tội phạm chỉ hoàn thành khi tạo ra sản phẩm giả hoàn chỉnh, hay chỉ cần hoàn tất một công đoạn độc lập. Trường hợp có tính chất tương tự, có quan điểm xác định là tội phạm hoàn thành, trong khi quan điểm khác lại coi là phạm tội chưa đạt theo quy định tại Điều 15 của Bộ luật Hình sự. Sự khác biệt trong cách áp dụng này ảnh hưởng đến việc xác định trách nhiệm hình sự và quyết định hình phạt Người phạm tội chưa đạt được hưởng mức xử lý nhẹ hơn so với trường hợp tội phạm đã hoàn thành mà còn ảnh hưởng đến tính công bằng, thống nhất và dự đoán được của pháp luật trong hoạt động xét xử.

Cuối cùng, ý thức pháp luật và văn hóa tiêu dùng còn hạn chế, tạo điều kiện cho tội phạm hàng giả. Nhiều người tiêu dùng vẫn ưu tiên yếu tố giá cả, dễ bị tác động bởi quảng cáo sai lệch dưới danh nghĩa “hàng xách tay”⁶. Tháng 6/2026, lực lượng Quản lý thị trường TP. Hồ Chí Minh tạm giữ hàng chục nghìn sản phẩm nghi giả mạo nhãn hiệu và tiêu hủy hơn 1.600 sản phẩm mỹ phẩm vi phạm (Phong Anh, 2026). Ý thức một bộ phận người tiêu dùng còn hạn chế, chưa chú trọng kiểm tra tính hợp pháp của hàng hóa trên thương mại điện tử, tạo điều kiện cho vi phạm kéo dài.

5. Một số giải pháp đề xuất

Trên cơ sở những hạn chế nêu trên, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau nhằm nâng cao hiệu quả phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả.

Một là, tăng cường phối hợp đồng bộ giữa các lực lượng dưới sự chỉ đạo của Ban Chỉ đạo 389. Công an giữ vai trò chủ công trong phát hiện, điều tra và xử lý các vụ án lớn, nghiêm trọng; Quản lý thị trường giữ vai trò chủ lực trong kiểm tra, kiểm soát hàng hóa lưu thông. Ban Chỉ đạo 389 các cấp cần hoàn thiện quy chế phối hợp, phân công rõ trách nhiệm, tránh chồng chéo và đùn đẩy.

Hai là, sớm ban hành văn bản hướng dẫn áp dụng thống nhất đối với các tội danh tại Điều 192-195 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017, 2024, 2025). Cụ thể hóa các dấu hiệu còn mang tính định tính và làm rõ ranh giới pháp lý giữa các tội danh giao thoa (Điều 192 với Điều 174 và Điều 226). Việc này sẽ giúp thống nhất cách hiểu, rút ngắn thời gian điều tra và nâng cao hiệu quả xử lý.

Ba là, đối với vật liệu xây dựng, nhóm hàng tiềm ẩn nguy cơ cao đối với an toàn công trình, cần nghiên cứu đưa vào cấu thành tội phạm hoặc tình tiết định khung tăng nặng. Đồng thời, ban hành hướng dẫn thống nhất về thời điểm hoàn thành tội sản xuất hàng giả, xác định rõ ngưỡng giới hạn hành vi (hoàn thành toàn bộ quy trình hay chỉ cần hoàn tất công đoạn độc lập).

Bốn là, tiếp tục rà soát, sửa đổi, bổ sung các quy định về trách nhiệm hình sự của pháp nhân theo hướng rõ ràng, cụ thể và khả thi hơn, đặc biệt trong trường hợp pháp nhân mới thành lập chưa có người đại diện hợp pháp hoặc người đại diện chỉ được xác định sau khi hành vi phạm tội đã diễn ra.

Năm là, xây dựng cơ chế phối hợp nhanh, rõ trách nhiệm giữa cơ quan điều tra, cơ quan giám định, cơ quan chuyên ngành và chủ thể quyền sở hữu trí tuệ trong việc xác định tình trạng pháp lý và chất lượng

hàng hóa. Cần bảo đảm kinh phí giám định, định giá, tiêu hủy tang vật và trích nguồn thu từ xử lý hàng giả để tái đầu tư cho công tác phòng, chống.

Sáu là, xác định công tác tuyên truyền là giải pháp nền tảng, lâu dài. Tăng cường phối hợp với cơ quan báo chí xây dựng chuyên trang, phóng sự điển hình; đổi mới nội dung tuyên truyền thiết thực với người tiêu dùng và doanh nghiệp; phát động phong trào phát hiện, tố giác và “Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam”. Công khai đường dây nóng, cơ chế khen thưởng nguồn tin có giá trị; hỗ trợ doanh nghiệp bảo vệ thương hiệu và tích hợp yếu tố chống giả. Lực lượng Quản lý thị trường duy trì chuyên trang công khai danh tính vi phạm, tổ chức tọa đàm, đối thoại nhằm nâng cao ý thức chấp hành pháp luật.

6. Kết luận

Phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả là yêu cầu cấp thiết trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế và sự phát triển mạnh mẽ của thương mại điện tử. Thực tiễn cho thấy, tội phạm hàng giả ngày càng có tổ chức, ứng dụng công nghệ và lợi dụng môi trường số, gây khó khăn cho phát hiện, điều tra, xử lý.

Mặc dù pháp luật từng bước hoàn thiện và công tác đấu tranh đạt nhiều kết quả tích cực, song vẫn còn hạn chế về pháp luật, phối hợp liên ngành, giám định, chứng cứ điện tử và quản lý không gian mạng.

Từ việc phân tích cơ sở lý luận và thực trạng triển khai tại Việt Nam, có thể thấy hiệu quả phòng, chống tội sản xuất, buôn bán hàng giả đòi cần kết hợp hoàn thiện pháp luật với nâng cao hiệu quả thực thi. Và cần tiếp tục hoàn thiện các quy định của pháp luật hình sự và pháp luật có liên quan; tăng cường phối hợp giữa các cơ quan tiến hành tố tụng với lực lượng Quản lý thị trường, Hải quan và các cơ quan chức năng; đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ trong truy xuất nguồn gốc và kiểm soát hoạt động kinh doanh trên môi trường số. Cần nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của doanh nghiệp, người tiêu dùng và phát huy vai trò giám sát của xã hội sẽ góp phần nâng cao hiệu quả phòng, chống hàng giả, bảo đảm trật tự quản lý kinh tế và môi trường cạnh tranh lành mạnh ■

Nghiên cứu này do Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh bảo trợ và cấp kinh phí theo Hợp đồng số 493/HĐ-DCT ngày 15 tháng 12 năm 2025.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹ Điều 50 và Điều 70 Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023

² Điều 192 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2024, 2025)

³ Điều 174 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2024, 2025)

⁴ Điều 226 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2024, 2025)

⁵ Khoản 1 Điều 5 Quyết định số 08/2025/QĐ-TTg (sửa đổi, bổ sung bởi Quyết định số 22/2026/QĐ-TTg.

⁶ Điều 59 Nghị định 08/2015/NĐ-CP ngày 21/1/2015 (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định 167/2025/NĐ-CP ngày 30/6/2025) của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành luật hải quan về thủ tục hải quan, kiểm tra, giám sát, kiểm soát hải quan.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Văn phòng Quốc hội (2015). Bộ luật số 100/2015/QH13: Bộ luật Hình sự, ban hành ngày 27/11/2015.

Văn phòng Quốc hội (2017). Bộ luật số 01/VBHN-VPQH: Bộ luật Hình sự, ban hành ngày 10/7/2017.

Văn phòng Quốc hội (2015). Bộ luật số 101/2015/QH13: Bộ luật Tố tụng Hình sự, ban hành ngày 27/11/2015.

- Văn phòng Quốc hội (2023). Luật số 19/2023/QH15: Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, ban hành ngày 20/6/2023.
- Chính phủ (2015). Nghị định số 08/2015/NĐ-CP ngày 21/01/2015 quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Hải quan về thủ tục hải quan, kiểm tra, giám sát, kiểm soát hải quan.
- Chính phủ (2025). Nghị định số 167/2025/NĐ-CP ngày 30/6/2025 Sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 08/2015/NĐ-CP ngày 21 tháng 01 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Hải quan về thủ tục hải quan, kiểm tra, giám sát, kiểm soát hải quan.
- Chính phủ (2020). Nghị định số 98/2020/NĐ-CP ngày 26/8/2020 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.
- Chính phủ (2022). Nghị định số 17/2022/NĐ-CP ngày 31/01/2022 Sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hóa chất và vật liệu nổ công nghiệp; điện lực, an toàn đập thủy điện, sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng; hoạt động dầu khí, kinh doanh xăng dầu và khí
- Chính phủ. (2025). Nghị định số 24/2025/NĐ-CP ngày 21/02/2025 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 98/2020/NĐ-CP ngày 26/08/2020 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo quy định tại Nghị định số 17/2022/NĐ-CP ngày 31/01/2022 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực hóa chất và vật liệu nổ công nghiệp; điện lực, an toàn đập thủy điện, sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, hoạt động dầu khí, kinh doanh xăng dầu và khí.
- Bộ Công an. (2026). Báo cáo tại Hội nghị tổng kết Ban Chỉ đạo 389 Quốc gia ngày 09/01/2026. <https://antv.gov.vn/kinh-te-5/hoi-nghi-truc-tuyen-tong-ket-cong-tac-nam-2025-cua-ban-chi-dao-389-quoc-gia-1206E3AEA.html>
- BT. (2025). Năm 2025, hơn 23.000 vụ hàng giả, gian lận thương mại bị xử lý. <https://antv.gov.vn/kinh-te-5/hon-23-000-vu-hang-gia-gian-lan-thuong-mai-bi-xu-ly-trong-nam-2025-6236507FA.html>
- Cổng thông tin điện tử Học viện Cảnh sát nhân dân. (2025). Kinh nghiệm và giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phòng ngừa, phát hiện, điều tra tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trong tình hình hiện nay. <https://hvcnsd.edu.vn/kinh-nghiem-va-giai-phap-nang-cao-hieu-qua-cong-tac-phong-ngua-phat-hien-dieu-tra-toi-pham-san-xuat-buon-ban-hang-13135>
- Cổng thông tin điện tử Học viện Cảnh sát nhân dân. (2025). Tọa đàm khoa học về đấu tranh tội phạm lợi dụng không gian mạng sản xuất, buôn bán hàng giả là thực phẩm. <https://hvcnsd.edu.vn/toa-dam-khoa-hoc-ve-dau-tranh-toi-pham-loi-dung-khong-gian-mang-san-xuat-buon-ban-hang-gia-la-thuc-pham-13504>
- D.T. (2019). Khởi tố chủ doanh nghiệp làm giả ông thép Hòa Phát số lượng lớn. <https://1thegioi.vn/khoi-to-chu-doanh-nghiep-lam-gia-ong-thep-hoa-phat-so-luong-lon-55302.html>.
- Dương Liễu. (2025). 600 loại sữa giả, bộ nói không phải đối tượng quản lý và đã giao địa phương, vậy trách nhiệm của ai?. <https://tuoitre.vn/600-loai-sua-gia-bo-noi-khong-phai-doi-tuong-quan-ly-va-da-giao-dia-phuong-vay-trach-nhiem-cua-ai-20250416111846121.htm>
- Đỗ Nga và Hoàng Nhưỡng. (2026). Bộ Công Thương siết chống hàng giả, xử lý gần 20.000 vụ vi phạm. Báo Công Thương. <https://congthuong.vn/bo-cong-thuong-siet-chong-hang-gia-xu-ly-gan-20-000-vu-vi-pham-464389.html>
- Hà Nguyễn Mai Hoa. (2023). Kon Tum: Đầu tư Hệ thống kiểm định sâm Ngọc Linh. Trang thông tin điện tử Cục Quản lý và Phát triển thị trường trong nước - Bộ Công Thương. <https://dms.gov.vn/tin-chi-tiet/-/chi-tiet/kon-tum-%C4%91au-tu-he-thong-kiem-%C4%91inh-sam-ngoc-linh-64859-5.html>
- Hải Duyên. (2021). Trịnh Sương “thu lợi bất chính 151 tỷ đồng”. <https://vnexpress.net/trinh-suong-thu-loi-bat-chinh-151-ty-dong-4306915.html>

- Hậu Thạch. (2026). Đắc Lắc: Khởi tố chủ cửa hàng kinh doanh hơn 1.800 sản phẩm giả nhãn hiệu nổi tiếng. <https://thuonghieucongluan.com.vn/dak-lak-khoi-to-chu-cua-hang-kinh-doanh-hon-1-800-san-pham-gia-nhan-hieu-noi-tieng-a329199.html>.
- Hoài Trang và Nguyễn Anh. (2026). Công an TP. Hồ Chí Minh khởi tố 01 đối tượng về hành vi xâm phạm sở hữu công nghiệp. <https://bocongan.gov.vn/bai-viet/cong-an-thanh-pho-ho-chi-minh-khoi-to-01-doi-tuong-ve-hanh-vi-xam-pham-so-huu-cong-nghep-1779458008>
- Nguyễn Anh Tú. (2025). Đội Quản lý thị trường số 9 thực hiện tuyên truyền pháp luật về phòng chống buôn lậu, gian lận thương mại. <https://giaimai.dms.gov.vn/tin-chi-tiet/-/chi-tiet/doi-quan-ly-thi-truong-so-9-tuyen-truyen-phong-chong-buon-lau-thuoc-la-va-ky-cam-ket-voi-30-co-so-kinh-doanh-tren-dia-ban-16912-805.html>
- Nguyễn Văn Chất và Phạm Thanh Phương. (2023). Tội sản xuất, buôn bán hàng giả và những bắt cập, giải pháp. Tạp chí Tòa án. <https://tapchitoaan.vn/toi-san-xuat-buon-ban-hang-gia-va-nhung-bat-cap-giai-phap8801.html>
- Nguyễn Trang. (2025). Hàng giả, hàng nhái bủa vây người dân vùng sâu, vùng xa: Nâng cao cảnh giác hay siết chặt quản lý ?. <https://sohuutritue.net.vn/hang-gia-hang-nhai-bua-vay-nguoi-dan-vung-sau-vung-xa-nang-cao-can-h-giac-hay-siet-chat-quan-ly-d295512.html>
- Nhật Dương. (2025). Ngân sách chi 32 nghìn tỷ đồng cho trợ cấp xã hội trong năm 2024. Truy cập tại: <https://vneconomy.vn/ngan-sach-chi-32-nghin-ty-dong-cho-tro-cap-xa-hoi-trong-nam-2024.htm>.
- Nhóm Phóng viên. (2023). Quản lý thị trường cả nước kiểm tra gần 72.000 vụ việc trong năm 2023. Báo Công Thương, <https://congthuong.vn/quan-ly-thi-truong-ca-nuoc-kiem-tra-gan-72000-vu-viec-trong-nam-2023-292991.html>
- Phan Hậu. (2023). Quản lý thị trường kiểm tra 10 vụ xử phạt 8-9 vụ. <https://thanhnien.vn/quan-ly-thi-truong-kiem-tra-10-vu-xu-phat-8-9-vu-1851539221.htm>
- Phan Trang. (2024). Đẩy mạnh chống hàng giả, hàng nhái trên các sàn thương mại điện tử trong năm 2025. Báo điện tử Chính phủ, <https://baochinhphu.vn/day-manh-chong-hang-gia-hang-nhai-tren-cac-san-thuong-mai-dien-tu-trong-nam-2025-10224121714275499.htm>.
- Phong Anh. (2026). “Hàng xách tay”: Cái “mác” che khuất nguồn gốc hàng hóa. <https://cand.vn/hang-xach-tay-cai-mac-che-khvat-nguon-goc-hang-hoa-post816835.html>
- Quyên Lưu. (2022). Lực lượng Quản lý thị trường năm 2021: Đổi mới trong khó khăn. <https://dms.gov.vn/tin-chi-tiet/-/chi-tiet/luc-luong-quan-ly-thi-truong-nam-2021-%C4%91oi-moi-trong-kho-khan-41840-2.html>
- TH. (2024). TP. Hồ Chí Minh: Xử lý nghiêm tình trạng kinh doanh VLXD giả, kém chất lượng. <https://ximang.vn/tp-hcm-xu-ly-nghiem-tinh-trang-kinh-doanh-vlxd-gia-kem-chat-luong-19384>
- Thanh Giang và Minh Dũng. (2021). Năm 2020, lực lượng quản lý thị trường xử lý hơn 66 nghìn vụ vi phạm. Báo Nhân dân điện tử, <https://nhandan.vn/nam-2020-luc-luong-quan-ly-thi-truong-xu-ly-hon-66-nghin-vu-vi-pham-post632489.html>
- Trần Vỹ. (2025). Nhiều đối tượng được tăng mức hưởng trợ cấp xã hội. <https://lsvn.vn/nhieu-doi-tuong-duoc-tang-muc-huong-tro-cap-xa-hoi-a152339.html>
- VietnamPlus. (2025). Truy tận gốc, bóc tận ngọn hàng giả: Quyết “bịt lỗ hồng,” xử lý không vùng cấm. <https://www.thanhuytphcm.vn/tin-tuc/truy-tan-goc-troc-tan-ngon-hang-gia-quyet-%E2%80%98bit-lo-hong-%E2%80%99-xu-ly-khong-vung-cam-1491937022>